

88

Automatic Number Plate Recognition (ANPR)

Aanleiding

ANPR is een middel binnen handhaving dat nadrukkelijk in de belangstelling staat van politiek en politie. Deze notitie heeft tot doel om ANPR van de nieuwe eenheid Limburg onder de aandacht te brengen c.q. te houden. In deze notitie wordt ondermeer kort ingegaan op het onderwerp ANPR, de huidige situatie in de beide Limburgse regio's, ontwikkelingen en aanbevelingen. De samenstelling hiervan is mede gebaseerd op informatie afkomstig van de teamchef basiseenheid Horst te Limburg-Noord,

Inleiding ANPR

ANPR is een relatief nieuw middel wat zijn oorsprong vindt in de technologische ontwikkelingen binnen de 21e eeuw in combinatie met een veranderende samenleving. ANPR is in feite een slim camerasysteem dat kentekens herkent en deze vergelijkt in met een gekoppeld databestand.

ANPR vormt hiermee een belangrijke schakel binnen het toezicht op stromen (spaces of flow) en helpt actief aan het verbeteren van de informatiehuishouding en de sturing daarop, binnen het concept van informatiegestuurde politie. ANPR vormt hiermee een belangrijk middel in het toezicht en handhaving binnen de nodale oriëntatie.

Een goed voorbeeld van het gebruik van ANPR en het koppelen van bestanden is het toezicht op de weg waarbij camera's de kentekens van auto's registreren en deze automatisch vergelijken met bestanden van openstaande boetes of belastingen.

Er is, op hoofdlijnen, sprake van twee toepassingen, namelijk mobiel en statisch.

ANPR mobiel

ANPR kan mobiel op een tweetal manieren worden toegepast. Men kan het op een statief langs de weg installeren en vanuit die opstelling voorbij rijdende kentekens inlezen en deze vervolgens automatisch laten matchen met vooraf in het apparaat geprogrammeerde bestanden. Men kan het apparaat ook in een voertuig installeren en vanuit die positie al rijdende kentekens inlezen en deze vervolgens laten matchen. Het betreft in deze bestanden waarover de politie vanuit haar taakuitoefening kan en mag beschikken. Er valt hier te denken aan RDW / OPS / HKS / NSIS-LIST, maar ook bestanden gegenereerd vanuit het politieregistratie systeem BVH en BVO. Zodra een kenteken gematched is heeft men een zogenaamd HIT. Het kenteken of de kentekenhouders zijn 'besmet', er is iets mee aan de hand.

Bij deze toepassing van ANPR wordt in principe altijd onmiddellijk gereageerd op een 'hit', zijnde een match van het gedetecteerde kenteken met een kenteken in een blacklist. Inzet van deze vorm van ANPR veroorzaakt slechts binnen een beperkte doelgroep inbreuk op de privacy omdat alleen eigenaren/gebruikers van de vooraf geselecteerde voertuigen/kentekens in het verkeer aan een nadere controle worden onderworpen.

ANPR Statisch

De statische toepassing van ANPR waarbij 7 x 24 uur monitoring mogelijk is van de mobiliteit van criminelen biedt een scala aan mogelijkheden. Ook bij deze toepassing worden gedetecteerde kentekens gematched met vooraf in het systeem vastgelegde bestanden. Hierbij is in eerste aanleg de doelstelling het ontanonimiseren van criminelen. Middels deze toepassing is men in staat om de door de crimineel zo gekoesterde anonimiteit te niet te doen. Verder krijgt men inzicht in de criminele vervoerspatronen van en naar een gebied. Op basis van die gegevens kan men gepleegde strafbare feiten

achteraf linken en eveneens proactief en informatie gestuurd hotspots in de vorm van tijden filteren. Verder blijft de mogelijkheid om bij een hit directe opvolging te regelen in de vorm van een surveillance.

Inzet van deze ANPR-systemen langs (snel-)wegen heeft meerdere doelen, te weten:

1. in het kader van de Nodale oriëntatie zichtbaar maken hoe bij de politie bekende criminelen en criminele faciliteerders zich door Nederland verplaatsen (ontanonimiseren).
2. vastgelegde kentekens hanteren voor de opsporing van (verdachten van) gepleegde strafbare feiten¹; (pakkans verhogen).
3. voorkomen dat strafbare feiten (kunnen) worden gepleegd (tegenhouden).

Mede in dit kader stelt 'Politie In Ontwikkeling' (PIO): de wisselwerking tussen de leefruimte en stromenland is in toenemende mate bepalend voor het karakter van onveiligheid en biedt tegelijkertijd aanknopingspunten voor de bestrijding ervan. Door niet alleen aanwezig te zijn op plaatsen, maar ook op stromen, kan het verlies aan handelingsvermogen bij de overheid door de opkomst van de informatiesamenleving worden gecompenseerd.

Technologie en privacy

"Burgers mogen erop vertrouwen dat zorgvuldig met hun persoonsgegevens wordt omgegaan als deze worden verwerkt. Tegelijk mogen zij erop rekenen dat overheidsinstanties informatie met elkaar delen als dat voor de bescherming van hun veiligheid noodzakelijk is".

Dat schrijven de toenmalige ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in het kabinetsstandpunt op het advies van de commissie Brouwer-Korf en de evaluatie van de Wet bescherming Persoonsgegevens. Het kabinet kiest voor een tweevoudige bescherming: zowel de veiligheid van de burger als zijn persoonlijke levenssfeer dient te worden beschermd. Instanties die persoonsgegevens gaan gebruiken, moeten vooraf bepalen welke gegevens ze nodig hebben en met welk doel. En zij moeten dit ook duidelijk maken aan de burger. Het toezicht op de naleving van de wet wordt aangescherpt. Het delen van reeds beschikbare gegevens tussen overheidsinstanties wordt verder gestimuleerd ten behoeve van de veiligheid en de hulpverlening.

Hiermee wordt een krachtig signaal afgegeven naar de praktijk. Als duidelijk is dat de veiligheid van individuen concreet wordt bedreigd en het delen van persoonsgegevens dat risico kan wegnemen, moeten persoonsgegevens uitgewisseld worden. Om ervoor te zorgen dat dit op een correcte manier gebeurt, kunnen waarborgen worden ingebouwd. Daarbij kan gedacht worden aan het beperken van de toegang tot gegevensbestanden, het versleutelen van gegevens en aan het automatisch opschonen van gegevens.

De overheid stimuleert innovatie, preventieve interventie en samenwerking met veiligheidspartners. Naar aanleiding van de opslag en uitwisseling van (persoon)gegevens is er een (landelijke) discussie over de *balans* tussen veiligheid en privacy.

¹ Wet Politiegegevens, artikel 10 lid 1 onder a, mede in verband met artikel 3:1 van het Besluit Politiegegevens.

Beïnvloeding balans

De beïnvloeding van de balans tussen veiligheid en privacy komt - kort samengevat - tot uiting in de navolgende segmenten:

- Politie-bestuurlijk (effectiviteit)
- Technologisch (mogelijkheden)
- Maatschappelijk (acceptatie)
- Juridisch (rechtmatigheid)

Richtsnoer CPB

Het CPB geeft - kort weergegeven - de navolgende richtingen:

- Gescande kentekens mogen worden opgeslagen als het 'hits' zijn;
- 'No-hits' moeten meteen worden verwijderd;
- Strategische analyse mag m.b.v. geaggregeerde gegevens;
- Richtsnoer baseert zich op directe opvolging -> proces handhaving;
- Gaat vrijwel niet in op proces opsporing, maar ook de preventie wordt min of meer uitgesloten.

Rapportage commissie Brouwer-Korf

Deze commissie komt - kort weergegeven - met de navolgende aanbevelingen:

- Transparantie, tenzij.....
- Selecteer voor je verzamelt;
- Indien noodzakelijk voor de veiligheid, moet je delen;
- Zorg voor integriteit van gegevens, systemen en het handelen van gebruikers;
- Zorg voor voorlichting en facilitering;
- Zorg voor naleving en intern toezicht.

Situatie Limburg-Zuid

De politie in de regio Limburg-Zuid heeft te kampen met het zogenoemde mobiel banditisme; vanuit andere delen van Nederland dan wel vanuit het buitenland komen criminelen reizend naar de regio Limburg-Zuid, om hier ernstige strafbare feiten te plegen, zoals het kopen en/of verkopen van harddrugs en de daarbij behorende andere criminaliteit en reizen vaak direct daarna terug naar de eigen woon- of verblijfplaats.

Zij weten zich met behulp van diverse vervoermiddelen snel te verplaatsen via de (snel)wegen, waarbij het vrijwel onmogelijk is om zonder technische ondersteuning zicht op hen te houden.

Een van de pijlers van deze aanpak is de inzet van ANPR. Als regio is Limburg Zuid aangesloten bij het KLPD, hetgeen geldt voor het ANPR maar ook voor de BackOffice (BOF).

De situatie op dit moment is:

- De apparatuur is inmiddels fysiek geplaatst op de A2 t.h.v. de hm. palen 271.8 en 269.5. (inrit tankstation Patiel) in de gemeente Eijsden;
- De BackOffice functie is geïmplementeerd;
- Het reglement m.b.t. veiligheid en privacy is gereed conform de aanbevelingen van het CPB en de commissie Brouwer, eerder aangehaald;
- De ANPR apparatuur is operationeel;
- Daarnaast kennen we de mobiele ANPR. Een burgerauto is voorzien van ANPR apparatuur.
- De vaste apparatuur is afkomstig van Technet (KLPD landelijk) en het voertuig is voorzien van Honac apparatuur. Dit systeem is sterk verouderd.
- Het komt er simpel gezegd op neer dat de apparatuur van de auto niet kan communiceren met de andere apparatuur (landelijk).
- Op dit moment worden de vaste camera's met BOF vooral gebruikt door het Joint Hit Team m.b.t. de bestrijding van verdovende middelenhandel/banditisme;
- Het systeem is nagenoeg onbekend bij het personeel.

Situatie Limburg-Noord

De Regiopolitie Limburg Noord is in het bezit van drie mobiele ANPR systemen. Deze systemen zijn geplaatst in drie Noodhulp voertuigen van de eenheden Horst, Venray en Gennep. De systemen worden continu ingezet waarbij de kentekens van de tegemoetkomende voertuigen en de kentekens van de voertuigen welke aan de rechter zijde van de rijbaan staan worden gescand.

De systemen zijn aangeschaft als een van de middelen die gebruikt kunnen worden in het integraal uitgevoerde project "Waak voor inbraak". Voor de ANPR is een bestand samengesteld waarbij in overleg met Openbaar Ministerie de voertuigen van alle daarvoor in aanmerking komende inbrekers zijn opgenomen, dit om de controle kans van deze personen te vergroten. Verder wordt gebruik gemaakt van de bestanden van het RDW en OPS.

Binnen Limburg Noord wordt er geen gebruik gemaakt van een BOF. Er worden ook geen gegevens opgeslagen. Het systeem is ook zodanig ingesteld dat de "No hits" binnen 24 uur zijn gewist. De bestanden worden regelmatig, wekelijks/2 wekelijks, vervangen door de bijgewerkte bestanden van dat moment.

Gezien de landelijke ontwikkelingen is de regio Limburg-Noord gestopt met de verdere ontwikkeling binnen de eigen regio om aan te kunnen sluiten bij de landelijke lijn. De systemen die in gebruik zijn bij de Regio Limburg-Noord zijn geleverd door de Firma Technet uit Eindhoven.

Aanbevelingen:

De Nationale Politie zal mede op het gebied van ANPR het een en ander gaan oplossen is onze verwachting. Enkele door ons aangegeven aanbevelingen zijn inmiddels geïmplementeerd zoals bijvoorbeeld een landelijke expertgroep ANPR. is deelnemer in deze werkgroep.

Landelijk:

- Van drie naar een BOF;
- Eenduidigheid in registreren, verwerken en analyseren van gegevens;
- Duidelijkheid termijnen 'hits' en 'no-hits';
- Landelijke expertgroep ANPR;

De eenheid Limburg:

- Het aanwijzen van een projectleider Waakzaam III - ANPR
- Aansluiting zoeken en doorontwikkelen bij het LPC;
- Aansluiten bij de landelijke techniek (Technet);
- Dynamische en statische aanpak;
- ANPR borgen binnen de organisatie;
- Verbindingen leggen met bestaande (toezicht)systemen, zoals bijvoorbeeld bij de toepassing van camerasystemen;
- ANPR inrichten in bestaande *en toekomstige* tunnelsystemen, zoals ANPR binnen de te bouwen A2 traverse en de bestaande Maasboulevard te Maastricht, etc.;
- Koppeling maken met het te ontwikkelen Real Time Crimecenter.
- Instructie en opleiden personeel;
- Combinatie met BOA toezichthouders.

Tot slot:

De kracht en mogelijkheden van het product ANPR, en aanvullende technieken zoals de I-trechter², analysemogelijkheden etc., in de regio's LN en LZ momenteel onvoldoende onderkent worden. Van een koppeling van ANPR met andere systemen zoals cameratoezicht van publiek-private samenwerkingsverbanden is nog geen sprake. Gemakshalve verwijzen we naar de momentele situatie in Rotterdam-Rijnmond als het gaat over mogelijkheden van deze producten en de het programma Crimineel³.

Chef Joint Hit Team - Regionaal drugsteam

² Slimme verbinding tussen het camerasysteem en realtime kentekenregistratie (tijdelijke bestanden).
³ <http://crimineel.nl>